

SEDAT YENİGÜN'ÜN SİYASETİ (I)

Halil İbrahim Yenigün, 6 Temmuz 2016

halil@yenigun.net

[https://www.adaletedavet.com/sedat-yenigun-un-siyaseti-i-/](https://www.adaletedavet.com/sedat-yenigun-un-siyaseti-i/)

Sedat Yenigün kimdir; ama ondan da öte “ne”dir?

Sedat Yenigün’ü onyıllardır 70’ler nostaljisi yapan nice anne babalar yeni nesillere dilden dile anlatmakta, öğretmekteler. Onun hayatlarına dokunduğu, toplumun her bir tarafına dağılmış binlerce insansa şahadetinden sonraki otuz altı yıldır dost halkalarında onu konuşmayı hemen hiç bırakmamış görünüyor. Kamuoyunun da onyıllarca süren bir sessizlikten sonra belki de bir şeylerin fikrî soykütüğünü çıkarma merakıyla daha alenen anıp konuşmaya başladığı son beş altı yıl haricinde dar çevrelerde süregelen bu anlatılarla her bir çizenin çizimiyle farklılaşan Sedat Yenigün portreleri dolaşmakta.

1980’li yılların cemaatçilik illetinin dört bir tarafa musallat olduğu bir sosyal çevreye çocukluğumla dahil olalı beri beni en çok şaşırtan, babamın nasıl olup da birbiriyle kıyasıya kapışan en uçlardaki fraksiyonların ortak değeri olabildiğiydi. Sahiden de en sūfimeşrebinden en tasavvuf aleyhtarı selefimeşrebine, Kürtçüsünden Türkçüsüne, en yerlisinden en radikal İslâm devrimcisi kozmopolitine kadar bu denli farklı insan “kör ölüp badem gözlü” olmadığı aşikâr bir tarzda nasıl sevebilmişti bu insanı?

Sedat Yenigün de sağlığında rahatsız etmiştir, tepki uyandırmıştır, husumet çekmiştir. Mizacında halimliğiyle öfkeli, meydan okuyan sert bir tarafını mezcetmiştir. Coşup gelen, taşıp duran duygularını zaptedememiş, bizleri bıraktığı otuz yaşına kadar yayımladığı yüzlerce sayfanın yanında neredeyse boş bulduğu her kâğıda içini dökmüştür. Dertlidir ve derdini paylaşmadan, isyanını haykırmadan duramamıştır.

Hayatlarını fikirleriyle tanımlayan insanların çok çok ekolleri olur; siyasetleriyle tanımlayanların hizipleri; edipliğiyle tanımlayanların kültürleri. Sedat Yenigün bu dünyadan göçüp gittiğinde otuz yaşında gencecik bir insandır ve mütekamil bir düşünce insanı, kodamanlaşmış bir siyasî hizip lideri, kültleşmiş bir edip olmaya yetecek kadar zaten bir ömrü de olmamıştır, yeltenecek karakteri de.

Ama yaşasaydı bir Kutub, bir Şeriatî ve Malcolm X olurdu diyenler bir yönüyle haklıdır; otuzunda gittiği için otuzlarında olgunlaşanların üretkenliğini ve evrimini yaşayamamıştır ama yaşadığıyla da bir Kutub'tur, Şeriatî'dir, Malcolm'dur. Bu insanların her birinin de dertlerini anlatmaya çırpınırken canlarının rejimlerin karanlık güçleriyle alınması bir tesadüf olmasa gerektir.

Şehidlik, yani şahitlik, adeta kararınca gösterilmiştir insanlara ilâhî takdir eliyle. Zalim iktidarlara hakikati söyleyenlerin barınmadığı bu dünyada o hayatlar sanki ancak öyle bitebilirdi. Yeryüzü iktidarları için bu suçlarının tek bir cezası olduğu gibi biz kalanlarına da takdir-i ilâhiyle koca bir hikâye bir çırpıda, bir resimde en veciz hâliyle verilmiş gibidir.

Şahsen nebileri andırır bir taraf bulurum ondan bu şahsiyetlerde. Peygamberlerin de hep başına gelen idealleştirmeler ve romantikleştirmeler bir yana bütün insanîlikleri, çırpınışları ve kusurlarıyla bir “gönderilmişlik” hâli vardır üzerlerinde. Peygamberleri insanüstüleştirerek okuruz da Yunus peygamberin küskünlüğü ve hüsrandaki insanîliği ıskalarız bazen. Aslında değil mi ki Yaratıcı bu kullarla güzel hayat örneklerini bütün beşerlikleriyle sunar.

Sedat Yenigün için bir de o diğerlerinden de öte bitmemiş bir hikâye vardır. Cemil Meriç'in “İsa peygamber zamanında yaşasa havari olurdu, Asr-ı Saadet'te bir sahabe” demesi boşuna değildir. Genç havarilerin, ilk sahabelerin inanmışlığıyla inanmıştır çünkü çoğunlukların dudak büktüğü, aşağıladığı, mensuplarını ezmek istediği bir düşünceye.

İnanmışlığı ve bulmuşluğu yanında aslında biteviye bir arayışta olmuş ve o arayışın kavgasını vermiş, o arayışa çağırmıştır insanları. Arkadaşlarının ona ilişkin şahitliği hep bu tahkikçiliği olmuştur. Sorgular, dinler, düşünür, tefekkür ve tedebbür eder. Ama inandığı anda da çağırmaya başlar etrafını, ailesini, arkadaşlarını; en çok da gençleri.

Çünkü en çok gençleri dert etmiştir. Şiddetin, zulmün, dürtülerin, ideolojilerin ve ayakçı ile emir eri arayan sömürücü siyasetçilerin kurban ettiğini düşündüğü gençlere emeğiyle birlikte neredeyse bütün bir zihnî mesaisini verir. Onun da akranları gibi doktora öğrencisi ünvanıyla araştırmak ve çalışmalar yapmak hevesleri olsa da çokları gibi akademisyenlik veya mütefekirlik kimlikleriyle mutmain olacak biri değildir; değil mi ki buhranda bir gençlik vardır. Ama hakikati arayışta olmak kadar bulmuş görünmek ve gençlere zerkederek kadrolar tutmak, taraftar toplamak da onun işi değildir. Bir arayışa çağırır ve birlikte koşmaya, koşturmaya çırpınır.

O yüzdendir ki yirmilerinde bir genç olarak bitmiş bir hikâyesi, büyük anlatısı, mesajı yoktur Sedat Yenigün'ün. Ama bir arayışı ve çok kullandığı deyiimiyle “kavga”sı vardır.

Bu kavga, içlerindeki çiğlikleri ve saplandıkları mutlak hakikat sanrılarını iktidar güdülerini tatminle çıkararak gelmiş geçmiş zorbaların kavgası değildir. Ama kavgadır, çünkü Sedat'ın

coşkunluğunu ve öfkesini ifadesinde kavga harici bir tabir elbette ki hafif kalacaktır. İsyanın ama arayışın kavgasıdır.

Bundan dolaydır ki Sedat Yenigün'den tam bir tekemmüle ermiş bir tasavvur, fikriyat ve eylem beklenmemelidir. 1960'ların İstanbul'unda ilk gençliğine adım atan Erzincanlı bir Türk çocuğu olarak tevarüs ettiği olanca karmaşık bir miras vardır. Sağcılık, muhafazakârlık, antikomünizm, cinsiyetçilik, milliyetçilik, mukaddesatçılık, gelenekçilik, Osmanlıcılık, medeniyetçilik, mezhepçilik ve dinî taassubun her türlü kol gezer büyüdüğü çevrelerde ve elbette ki tahkikî şuuruna rağmen bunların her biriyle sonuna kadar hesaplaşmaya otuz yıllık ömrü yetmeyecektir. Yoldadır ama nereye varacağı bizler için muamma, ancak Yaratıcısı için malumdur.

O yüzden de aslında bitmiş bir yazısı ve yetişmiş bir öğrencisi olamamıştır. Ama fikrin, tahassüsün ve eylemin her bir mevzi ve menfezine uzanmaya çalışan kuşatıcılığıyla ne salt ediptir ne araştırmacı ne mütefekkir ne muallim ne de mücadele insanı.

Peki Sedat Yenigün nedir? Her bir kişinin bildiği Sedat Yenigün diğerinin bildiğinden farklıdır. İskenderpaşa camiindeki ihtiyarın anlattığıyla milliyetçi öğrencisinin anlattığı, Cuma'yı bırakmış tasavvuf aleyhtarı dostununkinden de İran devriminin coşkulu takipçisinininkinden de edebiyatçı akademisyeninkinden de farklıdır.

Yapbozun parçalarını kendini bildiğinden beri tek tek yerine yerleştirerek birleştirmeye çalışan bir evladı içinse başlangıçta kördüğüm olan bir muamma ne zamandır ilmek ilmek çözülmektedir. O yaranma ve yaltaklanmadan, nabza göre şerbet verme derdinden pek uzak, dobra bir hakikat yolcusuyken ruhunun her bir veçhesini duyguları ve duyarlılıklarıyla yoğuran; varlık, eşya ve âlem karşısındaki duruşu yanında yeryüzü muktedirlerine karşı konumlanışına, yani siyasetine ahlâk katmaya çalışan derin bir mânâ ve gönül insanıdır, coşkun bir gönül.

O yüzden Sedat Yenigün'ün yazılarını salt herhangi bir konuda ne düşündüğünü öğrenmek isteyen bir gözle okumak onun eksik ve hatta yanıltıcı bir resmini verir. Çünkü yazılarında muhtelit ve çetrefil bir fikrî mirasla hesaplaşmasının o güne dek vardığı sonuçlarını bize aktarma çabasıdadır ve her daim zihninde yeniden yazmaktadır her bir satırını. Aldığı tavırlarında ise bütün kısıtlarıyla erişebildiği bilgilerle vardığı sonuçlar ile bunlarla zamanını fihketme, zamanının fikhını üretme çabası vardır. Yine hangi noktada ne yaptığı da yani eyleminin de bizatihi kendisi anlatmaz bize Sedat Yenigün'ü.

Peki Sedat Yenigün'ü ne anlatır bize? Onu tarif eden belki de pek anlayışmamış "derdi"dir.

O bir dert insanıdır, yani tahassüs, hassasiyet ve duyarlık. Varlığı, âlemi, eşyayı, insanı ve nihayet dini zarfıyla değil mazrufuyla, şekliyle değil mânâsıyla dert ederek anlamaya çalışır ve dertlenir olanca hâliyle.

Daimî tahkiki ve tekâmülüne, hatta çoğu zaman akranlarının çok ilerisini görebilmesine rağmen Sedat Yenigün'ün kimi fikirlerini yine de henüz olmamış veya arkaik bulabilirsiniz; zamanına şahitliğinde aldığı bazı tavırlarını eksik veya yanlış da. Ama Sedat Yenigün'ü ancak satıraralarındaki duyarlılığını yakalayarak, oradan tahassüs dünyasını keşfederek, derdiyle hemdert olarak anlarsınız.

Sedat Yenigün, 1969 yılında, daha 19 yaşındayken dostu ve sırdaşı Mustafa Bilgi'sini kabre kendi elleriyle yerleştirirken bu sefer onu öldüren grup olarak düşündüğü örgütlenmenin mensubu, Bulgaristan muhaciri Yusuf İmamoğlu 1970 yılında Edebiyat fakültesi koridorunda sosyalistlerce vurulduğunda yanibaşında can verecektir. Kanaatimce tahassüs dünyasını işte bu yakîn şahitlikler yoğuracak, on yıl sonra kendisi de o ilk örgütün hedefi olana kadar, zübde-i âlem olan insan denen o mânâ âlemini, o aziz canı alma suretindeki korkunç eylemi o yakınlıkta hissetmişlikle vadesini dolduracaktır.

Ondandır ki 1970'lerin sonuna gelindiğinde, her şeyin hâzâ siyasallaştığı, "dost ve düşman"dan başka bir ayırımın kalmadığı o zifiri karanlıkta, kördövüşünün tam orta yerinde insanları bir dil kurmaya, bir mânâyâ çağırırken, Metin'in ardından en siyasal söyleminde dahi bir siyaset estetiği ve eylem ahlâkı ortaya koymaya çırpınıyordu:

Her sabrımız taşıdığı yerde tatmin olalım diye insanlara hakaret, şahsiyetlerini tezyif, inandıklarına küfür ne kazandırır? "Pis alevi", "Moskof uşağı", "Faşist ırkçı" lafları ile nereye varabiliriz?" ... Eylemci sol ile eylem sırasında muhatap olmasak da muhatap olabileceğimiz zamanlar olmadı mı? 1960'dan 1971'e kadar 11 yıllık süre içinde solun tercüme kültürü karşısına "Kahrolsun komünistler, komünistler Moskova'ya" sözü dışında hangi ciddi çalışmalar, tebliğlerle çıkıldı? Cevabını verecek olan var mı?

Metin gitti, Erdoğan Tuna gitti. Yeşil komünistler, Arapçılar diye üstümüze saldıranlar var. Hâlâ mı bunları muhatap alacağız? diyenleriniz olacak. Kim Allah'ın verdiği canı, hem de mü'min canını katledeni mazur görür? Ama benim kaygım Rasulullah'ın, Ebu Cehil'in oğlu İkrime'nin Rasulullah'ın huzuruna Müslüman olmak için gelirken ikazı gibi bir kaygıdır.

Kalbimiz Öylesine Geniş ki...

Biz alemlere rahmet olarak gelmiş bir peygamberin ümmetiyiz. Biz kısır söz düelloları yapmaya, "sen yaptın ben ettim" demeye, intikamcılıkla Allah'ın dinini yaymayı unutmaya gelmedik.

Bütün dertlenmişliğiyle bir mânâya çağırın Yenigün'le bir dönem ülkücü olan bir akrabam şu diyalogunu aktarır ki bence yine tahassüsle yoğrulmuş siyasetini özetler:

–Sizinkiler yine bir İslâmcıyı öldürmüşler.

–Nasıl? Olmaz öyle şey, öldürmezler!

–Bir gün gelir anlarsın.”

Bunu aktaran o gün gelmiş ve anlamıştır ama Sedat Yenigün'ün muhatabına hitap tarzı ve kişinin o gününe değil geleceğine söylemeye çalıştığı mühimdir.

İşte bundandır Sedat'ı serdettiği fikirlerinden çok dertlerini yakalayabileceğimiz satıralarında bulabilmemiz. Ondan sofistike bir ekolojist çıkartmaya çalışmak nafiledir ama yeşilden mahrum bırakılmış, beton seyreden çocuğun hâliyle dertlenmişliğinin ruhunda ne kadar merkezî olduğunu görmemek imkânsızdır. Kadına kafa yorarken bugünün feministleri nice cinsiyetçilikleri fark edebilir ama kadının “fıtrati”ni tartışmak değildir onun derdi, hoyratça istismarına özünün göyünmesi kadar. Benim Müslümanlık diye tabir ettiğim iktidar güdüsünden 1970'lerin medeniyetçi paradigmasının mensubu olarak o da pek masun değildir; ama apaçık olan şu ki devlet ve iktidar derdi olan değil, cemiyete hikmet ve güzel sözle derdini anlatmaya çalışan, yeni bir mânâ ile dil kurmak isteyen serâpâ tahassüs bir genç vardır karşımızda.

Ondandır ki her bir uzvundan cerahat akan hasta bir cemiyet görür dört bir yanında ve tahammülü kaldıramaz. Bu cemiyetin teşhisini yaparak sosyolog olmayı, tasvirini yaparak romanını yazmayı reddeder; gençliğinin saffetiyle ve takatiyle çırpınır, kurtarabildiğini kurtarmak ister, eli yetişemedikçe kahrolur.

Kahrolmuşluğu onu bilen ve okuyan iz'an sahiplerine derhal malûm olduğu gibi öyle görünüyor ki kendi akıbeti de kendisine mâlum olmuştur. O yüzden olmalıdır şair arkadaşı Ömer Özbay'ın *İslâmî Hareket*'te yayımladığı “Gel Ey Zulüm, Zulmün Ta Kendisi” şiirini başlık ve epigraf yaparak yeryüzündeki son yazısını kurgulaması ve bize son defa seslenişi: “Bu gelen/ En karanlık inkarların zulmüdür/ Hışımınla, kanla, ateşle/ Bilmelisin/ Ve bir mavi sevda gibi/ giyerek ölümünü/ yiğitçe direnmelisin... /Gel ey zulüm/ Ve ey zulmün ta kendisi!...”

Bu son yazısında Şehid Sedat, her bir köşe bucağı zulümle lebaleb bu dünyadaki bütün zulüm numunelerini dobra dobra son bir kez teşhir edecek ve Allah'ın indirdikleriyle, yani “adalet”le hükmetmeyen zalimlere son sözünü haykıracaktır: “İsminiz küfrün zulmeti gibi zalimdir. Size ve düzeninize nasıl rıza gösterilir!”

Sedat Yenigün nedir? Bir edebiyat insanı, tefekkür insanı, araştırmacı, eğitimci, eylemci, teşkilâtçı mı? O esasen ne bir edebiyatçı ne bir mütefekkir ne bir araştırmacı ne bir öğretmen ne bir aktivistti; o dertli bir tahassüs insanıydı; kısaca bir mânâ insanıydı.

Haykırışının, zulüm düzenine dün olduğu gibi bugün de rıza göstermeyecek, dostundan ve akrabasından sadır olsa da zulme zulüm, zalime zalim demekten geri durmayacak bugünün Sedat'larına ulaşması ümidi ve duasıyla.

&&&&&&&&&&&&&&&&

“Sedat Roman yazamazdı” yahut Yenigün'ün Siyaseti, II

Halil İbrahim Yenigün, 5 Temmuz 2022

<https://yenipencere.com/yazilar/sedat-roman-yazamazdi-yahut-yenigunun-siyaseti-ii/>

Ayaz mı ayaz bir İstanbul gecesinde yirmi beş yaşındaki Sedat ile arkadaşları Sahaflar Çarşısı'ndan Fatih'e doğru kitaplardan, edebiyattan, maziden konuşarak yürümektedirler. Daha cezaesi kalkmadan kütüphanesi satılan bir kişinin şahsında bir “iman medeniyeti”nin mirasyedi evlatlarınca nasıl tarumar edildiği üstüne derin düşüncelere dalmış, ah etmektedir. Saraçhane geçidi civarına geldiklerinde on beş on altı yaşlarında o saatte orada olmalarına anlam veremediği, çocuksu halli iki genç kız ile onları ayartmaya çalışan bir oğlana gözü çarpar. Sedat'ın nevre dönmüştür; hayatlarının kararacağından korktuğu genç kızlar için oracıkta felaket senaryoları yazmıştır ve derhal müdahale etmek ister. Arkadaşları başlarına iş almaya veya akşamlarının tadını kaçırmaya hiç niyetli değillerdir ama onu da caydırmak zordur. Arkadaşlarına göre alan da veren de razıdır, zaten kuyruk sallamasalar oğlan gelmez, bir de suçlu o çıkar. İşin nihayetinde biri Sedat'ı kollarından çekip götürürken hasta cemiyete lanetler yağdıran edebiyatçı arkadaşına şakayla karışık “Niye lanet ediyorsun bu kadar? Boşalmayı böyle yapacağına at içine, bir eser olsun!” der.

Bu hikâye bütünüyle böyle yaşanmış mıdır yoksa Sedat kurgusallıklar katmış mıdır bilinmez ama Yenigün'ün yaşama üslubuna o kadar yakışmaktadır ki onun “Ben Roman Yazmak İstemiyorum” başlıklı güzel bir yazısına konu olmuştur. Sedat neden roman yazmak istemez? Romancılığı kendi ifadesiyle “ızdırap tüccarlığı” yaparak para kazanmaktan, şöhret basamağından ibaret gördüğü için mi? Romancının sosyal yaraları teşrih etmesi, doktora tezini köy romanları üzerine yazacak kadar romanlara emek veren, 1984 gibi distopik romanları lise öğrencilerine okutup tahlil ettiren Sedat'a göre, beşerî ızdırabı toplumda duyup eserlerde çizgilendiren şöhret avcısı bir muhterisin, “insan ızdıraplarının komisyonculuğu” sıfatı mıdır?

Yazmak var oluşu, yaşamak siyaseti olan Sedat'ın, fikriyatının her bir cüzünü her dem taşım taşım yaşayan, serapa mânâ ve taşkın bir gönül insanı olduğu vakıası kavranmadan herhangi bir satırını anlamak mümkün değildir. Karakter tahliline bu denli mesafeli durduğunu düşündürten Sedat'ın, ya siyaset tahliline girdiği onlarca yazısı kırk yıl sonra nasıl anlaşılın? Cemil Meriç'in deyişiyle, “hiçbir politika talihlisine yaltaklanmayacak kadar mağrur ve serazat” bir şahsiyeti daha yirmilerinde ete kemiğe büründürmüş Sedat'ın meçhule, bilinmez bir istikbale sözü ne olabilirdi?

Yaşasaydı ne olurdu sorusu, ayartıcı, bazen de vaad ettikleri gelecek üzerine masum bir zihin idmanı görüldüğü kadar aslında çok da cür'etkâr değil midir? Kırkında kesilen Malcolm'un öyküsü, otuzunda bölünen Sedat'ın hikâyesi, bu insanların o taşkın halleriyle yaşayamazlık, hatta bu dünyada yaşatılamazlık durumunu özetlemiyor mudur? Kendi deyimiyle “devrimci” karakterini daha üniversite başlarında keşfeden Sedat'ın, Sedatların taşıdığı dönüştürücü, inkılâbî gücü bu denî dünya nasıl yaşatabilir, nasıl taşıyabilirdi? Hayallerin ve gerçeklerin İsa figüründe de eksik kalmış görünen bir hikâyeyi tamamlama arzusu varsa Sedatlar için nasıl olmasın? Ama tekrarlar, bu şahsiyetlerin kalanlara bıraktığı en güzel miras ve örneklik, bıçak gibi kesilmiş kısacık hayatların ta kendisiyle hakikate şahitlik etmişlik değil midir?

Sedat, iyisiyle kötüsüyle devraldığı fikri miras içinden hakikat yolculuğuna çıkmıştır. Beslendiği geniş bir kişilikler ağı, temasta olduğu sayısız ekol ve dar gelirin çoğunu adadığı kütüphane dolusu eser hayatından eksik olmamıştır. Yolu hakikat ise, derdi de mânâ, aşk, tahassüstür. Büyük bildiği şahsiyetleri can kulağıyla dinlemiş, temel bildiği eserleri titizlikle okumuştur. Fikir dünyası onlarla sınırlıysa da duygu ufku belki de hayatı boyunca sonsuzluğu sarmalamıştır. Sedat'ı Sedat Yenigün kılan da fikirlerinin ikna ediciliği, tefekkürünün derinliğinden çok doğrularını yaşama ve yaşatma çabasıdır. Nasıl ki yazarak var oluyordur, yaşaması da Sedat Yenigün'ün siyasetidir. İşte bundandır ki Yenigün, fikir taşlarıyla siyaset bina etmez, ama siyaseti ahlâkında eritir.

Yenigün'ün düşünce yolculuğu eksik kalmış, fikrî tekamülüne varmasına canı eller fırsat vermemiştir. Malcolm ve Şeriatî, fikri portrelerini çizgilendirecek kadar olgunlaşabilmişse de Sedat ancak aşkıyla, tahassüsüyle ve en çok da insanlığıyla bilinebilir. Onun görmek ve bulmak istediği bir gönül ve mânâ insanı vardır. Madde ile değil mânâ ile dürtülen, hazla değil aşk ile yaşayan, yemyeşil bir adalet ve insanlık medeniyetinin banisi bir insan.

Yenigün, devraldığı fikri mirası olduğu gibi kabullenmedi. Devamlı bir sorgulama, soruşturma, devinme, gelişme halindeydi. On yedi yaşında kendini milliyetçiliğe adayarak özlediği mânâ insanı olacağı zannına kapılmışsa da Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) ve İslamcı fikriyatta koyulduğu yol, hem kendini hem de hareketin kendisini dönüştürecek. İşin ehlinin teslim ettiği gerçek, Sedat Yenigün'ün on yedisinden otuzuna aldığı yolun, Türkiye İslamcı hareketinin milliyetçilikten evrenselciliğe güzergâhının numunesi olmasıdır. Fakat Sedat'ın hikâyesi bundan ibaret değildir. Yarıda kaldığında, derin tefekkürüyle kendini devamlı sorgulamakta ve ıslah etmekteydi ama aradığı insan üstünde bütün müsemmasını taşıyan Müslüman, aradığı medeniyet de bütün kurgusallığıyla yemyeşil bir iman medeniyeti gördüğü İslâm medeniyetiydi. Bildikleri kadarıyla yaşanmış bir medeniyet, gerçekleşmiş bir ütopya ve hayallerindeki yaşamış bir insan bulduğuna kani idi. Geriye kalan bunun kavgasını vermektir. Beton duvarlara, yoksulların alınterinde tepinen zenginlere, gençliği emir eri slogancı ve afişçi yapan siyasetçilere, lapa lapa kar yağarken tir tir titreyen yoksulun ortasından kalantor arabalarıyla geçen müstekebir ve mütekebbirlere isyan, mânâyı ve aşkı reddederek madde ve haz imparatorluğu kurduğuna inandığı bütün düzenleri zalim ve müşrik düzen ilan etmişti. Bu uğurda erkek dünyasından kadına da medeniyeti inşa yükünün çoğunu yüklemekten geri durmamıştı. Kadın, mazideki düş ülkesinin en mutena en ve müstesna varlığıydı ama titizlenmek endişesinin onu nasıl da ezebileceği henüz kendisine malum olmamıştı.

Yenigün, Avrupa ile İslam ve şimdisi ile mazisi arasında özleştirmeler, silikleştirmeler ve inkârlardan beslenen anlatılarla madde ve mana zıdlarının dünyasında bekayı bulduğunu sanmıştı ama hayatının sonlarına doğru bu anlatı da lime lime olmaya başlamıştı. Yirmilerinin ikinci yarısında inkılâbî söyleminde olgunlaştıkça düşler ülkesindeki Osmanlı da, mazi de çattırdamaya başlamıştı ama o hâlâ o mânânın hayalini kovalamaktaydı. Nihayetinde o mânânın peşinde canını verecekti.

Sedat yazarak var oldu ama kitabını yazamadı. Çünkü Sedat biteviye kavga ve isyan halindeydi. Yeryüzünün lanetlilerinin ortasından konuştuğu inancıyla görüyor, gözlüyor, yaşıyor, eyliyor, yazıyor, en çok da isyan ediyordu. Ahlâkının isyanını ediyor, isyanının ahlâkını gözetiyordu. Onun için bilişin doğrusu ile eyleyişin doğrusu birdi; bilen, eyledi. Vardığı doğruları yaymak

için, için için yandı. Muhitini kendiyle hemhal sandı, “onlar da kuyruk sallıyor” diyen dostlarını hemdert... Mazisi çatırdarken, gençlikte o mânâ ve aşk insanını yoğurmak ve görmek istedi. Düşünce insanı oldu ama ideolog olmadı. Eylem ve mücahede insanı oldu ama teşkilât lideri olmadı. Dünyaya edibâne baktı ama kült bir edip heveskârı değildi. O yüzden biteviye yazdı, yazmadan var olamadı ama kitaplı bir yazar olmadı.

Sedat romanları çalıştı ve talebelerine romanları çalıştırdı. Karakter tahlil etti ama o coşkun ifade kudretini karakter kurmaya adamadı. Çünkü karakter cemiyette kurulmalıydı. Dert gördüğü zaman önce ona dert oldu. Cemiyetin hastalığı oracıkta teşrih edilmeli, yaralar oracıkta deşilmeliydi. İsyanına muhatap bulacağını sandı. Nasıl ki Malcolm *Nation of Islam*’dan o isyankâr diliyle uzaklaştırıldı, nasıl ki örgütte gördüğü kiri temizleyeyim diye çırpındı, ahlâksızlıkla mücadele ederken beyhude tasvip göreceğini sandı, Sedat da kendi dünyasında kendince ıslaha girişti. Ömrünün son yılında, derin kuvvetler eliyle Metin Yüksel cinayetinin İslamcı-Ülkücü silahlı savaşına döndürülmesine bedeniyle set çekerken bir yandan da çalıştığı lisede genç kadınları ağlarına düşüren bir ülkücü şebekeyle hesaplaşıyordu. Nice girişimden sonra hadiseyi intikal ettirdiği bir dini cemaatin mensubu bürokratların şebekenin tam göbeğinde olduğu gerçeğiyle yüzleşecek, dünyası yıkılacaktı. Dünyaya nice açıdan mazisi de ümidi de yıkılmış olarak veda edecekti.

Yenigün’ün evlatlarına ve ülkesine ne bıraktığı, yaşasaydı nerede ne yapacağı üzerine hâlen cür’etkâr çok söz söylenmekte. Bütün hesapsız isyankârlığına, serazatlığına, “Size ve [zalim] düzeninize nasıl rıza gösterilir?!” haykırışı ile dünyaya ölürkenki restine rağmen onu günümüz politika talihlilerine yaltaklanma hallerine katık eden çok insan çıktı. Yenigün’ün siyasetinin isim değil mânâ kavgası olduğunu anlamaktan uzak, asıl derdinin ahlâk ve adalet, yani onun özel anlayışıyla insanı ve yeşiliyle medeniyet kavgası olduğunu idrakten aciz çok söz sarf edildi. İsmi ne olursa olsun, müsemmasıyla bütün zalim düzenlerle kavgalı Sedat’ın gönül, aşk ve mânâ davası ile onların madde ve makamperest davasının farkının gece ile gündüz gibi aşikâr olduğu çok göz ardı edildi. Yirmili yaşlarının Türkiyesi’nin kalıplarıyla ifadeye döktüğü nice sözü onun gönül dünyasının enginliğine nüfuz edilmeksizin, dolayısıyla çarpıklaşmaya mahkûm biçimde anlatılmaya çalışıldı.

Sedat evlatlarına gelirleriyle müreffeh yaşatacağı meşhur bir yazar şöhreti bırakmadı. Beş yıllık yuvasında henüz borcunu bitirmediği mobilyalarının ortasında kitap zamlarının derdiyle yaşayan ilim ve düşünce ehli olarak ailesine veda edemeden gitti. Çokça mırıldandığı Yunusça bir deyişle ve kelimenin her bir anlamıyla “bir garip öldü.” Ama “Roman yazmak istemiyorum.” derken ne şöhreti ne de mülkü teptiğini söylüyordu. Sedat hasta bir cemiyetin teşrihgâhı olarak

yazıyı değil, yaşamayı gördü. Doğruyla, yani ahlâkıyla erittiği siyaseti varlığı ve ahlâkıyla birdi. O yüzden bildiği gibi yaşadı, yaşadığı gibi yazdı.

Sedat roman yazmadı. Otuz yıllık ömrüne roman sığar mı, sığardı. Ama Sedat roman yazamadı. Çünkü Sedat roman yazamazdı.

**Yazının ilhamındaki rolünden ötürü Mustafa Özel'e "Roman Yazmak İstiyorum" (Nihayet, Ocak 2021, s.4-7) başlıklı yazısı dolayısıyla şükranlarımı sunuyorum.*